

# PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

---

**OPRACOWANIE:** Zespół Wychowawczy

**Koordinator:** mgr Piotr Sekulski – pedagog szkolny

Konsultacja merytoryczna:

- St. Sierż. Katarzyna Pracało – Specjalista ds. Profilaktyki Społecznej Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego KPP w Nisku
- Zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej

# Spis treści

I	Podstawa prawna.....	4
II	Postanowienia ogólne.....	5
III	Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych .....	6
A.	ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE .....	6
A.01	Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia na teren szkoły napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią .....	8
A.02	Procedura postępowania w przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikiem, który dąży do przejęcia kontroli nad szkołą.....	9
A.03	Procedura postępowania w przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez Policję ..	10
A.04	Procedura postępowania w przypadku otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego.....	11
A.05	Procedura postępowania w przypadku znalezienia podejrzanego pakunku.....	12
A.06	Procedura postępowania w przypadku skażenia terenu szkoły substancją chemiczną/biologiczną .....	13
B.	ZAGROŻENIA WEWNĘTRZNE.....	14
B.01	Procedura postępowania w sytuacji wypadku na terenie szkoły.....	16
B.02	Procedura postępowania w sytuacji wypadku podczas wyjścia poza teren szkoły.....	16
B.03	Procedura udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.....	17
B.04	Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia niedyspozycji ucznia podczas zajęć .....	17
B.05	Procedura postępowania z uczniem w przypadku palenia przez niego papierosów, e-papierosów lub używania wyrobów podobnych .....	18
B.06	Procedura postępowania z uczniem, którego zachowanie wskazuje na spożycie alkoholu.....	18
B.07	Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie alkohol.....	19
B.08	Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń znajduje się na terenie szkoły pod wpływem środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych .....	20
B.09	Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie narkotyki.....	21
B.10	Procedura postępowania wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.....	22
B.11	Procedura postępowania wobec ucznia – ofiary czynu karalnego lub przestępstwa .....	23

B.12	Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia publicznego .....	23
B.13	Procedura postępowania w przypadku wystąpienia agresywnych zachowań w szkole.....	24
B.13.1	Agresja fizyczna.....	24
B.13.2	Agresja słowna.....	24
B.14	Procedura postępowania w przypadku kradzieży, wymuszania pieniędzy lub przedmiotów wartościowych .....	25
B.15	Procedura postępowania w przypadku nierealizowania obowiązku szkolnego .....	26
B.15.1	Uczeń niepełnoletni .....	26
B.15.2	Uczeń pełnoletni .....	27
B.16	Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły.....	27
B.17	Procedura postępowania w przypadku zjawiska cyberprzemocy .....	28
B.18	Procedura postępowania w przypadku podejrzenia lub wykrycia pedofilii w szkole.....	30
B.19	Procedura postępowania w przypadku wykrycia rozpowszechniania pornografii przez ucznia	30
B.20	Procedura postępowania w przypadku wykrycia prostytutki w szkole lub wśród uczniów.....	31
B.21	Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole .....	32
B.22	Procedura postępowania w przypadku samookaleczania się ucznia, myśli samobójczych, planu samobójczego, próby samobójczej, samobójstwa .....	33
B.22.1	Samookaleczanie się ucznia.....	33
B.22.3	Myśli samobójcze i plan samobójczy .....	33
B.22.3	Próba samobójcza .....	34
B.22.4	Samobójstwo.....	34
B.23	Procedura postępowania w przypadku naruszeń ze strony rodziców ucznia nieletniego .....	35
B.23.1	Zachowania agresywno-przemocowe dorosłych w stosunku do dziecka: widoczne obrażenia ciała, siniaki, zdrapania, poparzenia, bezwarunkowe reakcje dziecka wskazujące na stany lękowe, zachowania agresywne dziecka, nieadekwatne do sytuacji, izolowanie się od grupy rówieśniczej .....	35
B.23.2	Zaniedbania ze strony rodziców w stosunku do dziecka: brak odpowiedniego ubrania – stosownie do pory roku, głód, niedożywienie, brak podręczników, brak zainteresowania sprawami dziecka, brak kontaktu ze szkołą, długotrwała lub częsta nieobecność dziecka w szkole.....	36
IV	Postanowienia końcowe .....	36

## I Podstawa prawna

- 1) Statut Regionalnego Centrum Edukacji Zawodowej w Nisku;
- 2) Regulamin bezpieczeństwa i higieny w Regionalnym Centrum Edukacji Zawodowej w Nisku;
- 3) Ustawa z dn. 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. 1996 Nr 10 poz. 55 ze zm. – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 276);
- 4) Ustawa z dn. 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 ze zm. – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- 5) Ustawa z dn. 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. 1982 Nr 35 poz. 228 ze zm. – tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 969);
- 6) Ustawa z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie tekst (Dz. U. 2005 Nr 180 poz. 1493 ze zm. – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- 7) Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. 2011 Nr 209 poz. 1245);
- 8) Ustawa z dn. 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. 1997 Nr 88 poz. 553);
- 9) Ustawa z dn. 26 stycznia 1982 r. Karta nauczyciela (Dz. U. 1982 Nr 3 poz. 19 ze zm. – tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1762);
- 10) Rozporządzenie MEN z dn. 25 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017 poz. 1591);
- 11) Rozporządzenia MENiS z dn. 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. 2003 Nr 6 poz. 69 ze zm. – tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1604);
- 12) Rozporządzenie MEN z dn. 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2015 poz. 1249);
- 13) Ustawa z dn. 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59), Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 18 maja 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo oświatowe (Dz. U. 2021 poz. 1982);
- 14) Ustawa z dn. 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. 1990 Nr 30 poz. 179 ze zm. – tekst jednolity Dz. U. 2020 poz. 360).

## II Postanowienia ogólne

- 1) **Procedury szkolne** to obowiązujące metody postępowania pedagogicznych i niepedagogicznych pracowników szkoły w sytuacjach kryzysowych.
- 2) **Sytuacja kryzysowa** to sytuacja wpływająca negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia w znacznych rozmiarach lub środowiska, wywołującą znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków<sup>1</sup>.
- 3) **Postępowanie w sytuacjach kryzysowych** z udziałem ucznia powinno być prowadzone w możliwie najszybszym czasie i przy zapewnieniu bezpieczeństwa psychofizycznego ucznia.
- 4) Uczeń i jego rodzice mają prawo do pełnej informacji o sytuacjach i podjętych przez szkołę działaniach ich dotyczących.
- 5) Osobą odpowiedzialną na terenie szkoły za zapewnienie bezpieczeństwa jest Dyrektor szkoły. Osobą odpowiedzialną za monitorowanie i wdrażanie procedur bezpieczeństwa jest Koordynator ds. bezpieczeństwa.
- 6) W celu zapewnienia bezpieczeństwa, ochrony przed przemocą, uzależnieniami oraz innymi przejawami patologii społecznej w obiekcie szkolnym, nadzór nad tym, kto wchodzi na teren szkoły sprawują: pracownik obsługi szkoły oraz dyżurujący nauczyciele.
- 7) Wszyscy uczniowie mają obowiązek dostosowania się do poleceń nauczycieli dyżurnych oraz pracowników obsługi szkoły podczas wchodzenia do budynku, korzystania z szatni, podczas przerw międzylekcyjnych.
- 8) Szkoła zapewnia uczniom opiekę pedagogiczną oraz pełne bezpieczeństwo w czasie organizowanych przez nauczycieli zajęć na terenie szkoły oraz poza jej terenem w trakcie wycieczek:
  - a. podczas zajęć obowiązkowych, nadobowiązkowych i pozalekcyjnych za bezpieczeństwo uczniów odpowiada nauczyciel prowadzący zajęcia. Zobowiązany jest on również do niezwłocznego poinformowania Dyrektora szkoły o każdym wypadku, mającym miejsce podczas zajęć;
  - b. podczas przerwy dyżur na korytarzach pełnią wyznaczeni nauczycieli zgodnie z harmonogramem dyżurów;
  - c. podczas zajęć poza terenem szkoły pełną odpowiedzialność za zdrowie i bezpieczeństwo uczniów ponosi nauczyciel prowadzący zajęcia, a podczas wycieczek szkolnych – kierownik wycieczki wraz z opiekunami.

---

<sup>1</sup> Ustawa z dn. 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. 2007 Nr 89 poz. 590).

### III Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych

#### A. ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE

- 1) Do najczęściej występujących zagrożeń zewnętrznych należą: podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego, otrzymanie podejrzonej przesyłki, włamanie do szkoły połączone z kradzieżą, agresywne wtargnięcie osoby posiadającej broń, wtargnięcie terrorysty do szkoły, zagrożenie wybuchem pożaru lub wybuch pożaru, zagrożenie wybuchem gazu lub wybuch gazu, zagrożenie niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi, zagrożenie katastrofą budowlaną i zagrożenie siłą żywiołową.
- 2) W przypadku stwierdzenia zagrożenia należy jak najszybciej powiadomić wszystkie osoby znajdujące się w strefie zagrożenia i natychmiast podjąć działania mające na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych. W tym celu należy uruchomić alarm lokalny, którym w szkole są **trzy sygnały dzwonka, trwające około 10 sekund każdy, następujące bezpośrednio po sobie.**
- 3) Alarm lokalny w szkole jest sygnałem, który powinien być znany wszystkim uczniom i pracownikom szkoły. Tylko w wypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu.
- 4) O ewakuacji decyduje Dyrektor szkoły, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu.
- 5) W sytuacji braku prądu, sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników szkoły oraz do bezwzględnego wykonywania poleceń nauczycieli przez uczniów.
- 6) Wszystkie działania od tej chwili mają prowadzić do jak najszybszej ewakuacji wszystkich osób znajdujących się na terenie szkoły. Od tej chwili należy bezwzględnie podporządkować się poleceniom osób funkcyjnych. W przypadku uczniów taką osobą jest nauczyciel, z którym w tym momencie mamy zajęcia. Akcją nie może kierować wiele osób, bo prowadzi to tylko do dezorientacji i możliwości wybuchu paniki.
- 7) Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej i najkrótszej drodze ewakuacji z budynku. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego. Należy się poruszać po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższego stojącego nauczyciela. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są już wolne. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki. Jeżeli alarm jest ogłoszony w czasie przerwy, to natychmiast należy udać się (jeżeli tylko nie zagraża to naszemu bezpieczeństwu) pod salę, gdzie mamy mieć zajęcia i stamtąd pod opieką nauczyciela postępować jak wyżej.

- 8) Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustalenia osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia akcji ratunkowej przez wezwane służby ratownicze.
- 9) Najważniejsze zasady, które powinien pamiętać i przestrzegać każdy uczeń z chwilą ogłoszenia alarmu w szkole:
  - 1) **sluchać i wykonywać polecenia nauczyciela,**
  - 2) **nie ulegać panice,**
  - 3) **nie odłączać się od grupy/klasy, nie miejsce zbiórki udawać się drogą wskazywaną przez nauczyciela,**
  - 4) **pomagać osobom słabszym w dotarciu na miejsce zbiórki,**
  - 5) **bezwzględnie podporządkowywać się poleceniom osób funkcyjnych,**
  - 6) **nie lekceważyć zagrożenia nawet wówczas, gdy nie zagraża ono bezpośrednio.**
- 10) W przypadku osób niepełnosprawnych, bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek wychowanków i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników, uczniów).

### **O ZAGROŻENIU NALEŻY BEZZWŁOZNIE POWIADOMIĆ**

#### **ODPOWIEDNIE SŁUŻBY:**

**Centrum Powiadamiania Ratunkowego  
(Policja, Pogotowie Ratunkowe, Straż Pożarna)**

**112**

- Dyżurny Komendy Powiatowej Policji w Nisku **47 8263-310**
- Pogotowie Energetyczne **991**
- Pogotowie Gazowe **992**
- Pogotowie Ciepłownicze **993**
- Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne **994**
- Wydział Organizacji, Spraw Obronnych i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Nisku **15 8412-700**
- Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego **987**

## **A.01 Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia na teren szkoły napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią**

- 1) Jeżeli nie było szans na ucieczkę, **ukryć się**, zamknąć drzwi na klucz (**zabarykadować się**). Szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zranienie lub zabicie kolejnych osób.
- 2) **Wyciszyć i uspokoić uczniów**. Wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę.
- 3) **Zaopiekować się uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i uczniami, którzy potrzebują pomocy**. Należy zwrócić szczególną uwagę na uczniów, którzy specyficznym reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji.
- 4) **Bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony**. Niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia.
- 5) **Poinformować Dyrektora szkoły i Policję** o zaistniałej sytuacji. W przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji Policji.
- 6) **Zasłonić okno, zgasić światło** – należy zaciemnić salę, aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego.
- 7) **Nie przemieszczać się**. Przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników.
- 8) **Stać poniżej linii okien, zejść ze światła drzwi**. Przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników.
- 9) **Zejść z linii strzału, położyć się na podłodze**. Z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz.
- 10) **Jeżeli padną strzały, nie krzyczeć**. Napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma.
- 11) **Nie otwierać nikomu drzwi**. Interwenujące oddziały Policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.
- 12) **W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podjąć walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia**. W sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia.



## **A.02 Procedura postępowania w przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikiem, który dąży do przejęcia kontroli nad szkołą**

- 1) **Wobec takiej sytuacji nie jesteś w stanie nikogo zawiadomić o swoim położeniu. Stosuj się do poleceń i czekaj na przybycie pomocy.**
- 2) **Bezwzględnie wykonywać polecenia napastnika**, wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników za akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników.
- 3) **Na żądanie terrorystów oddać im przedmioty osobiste**, np. telefon, wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej.
- 4) **Poinformować, jeśli nie możesz wykonać jakiegoś polecenia** – w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu.
- 5) **Unikać kontaktu wzrokowego z napastnikiem** – w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji.
- 6) **Nigdy nie odwracać się plecami do napastnika** – odwracanie plecami może zostać uznane za akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji.
- 7) **Nie zwracać na siebie uwagi** – niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia, w przypadku gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu.
- 8) **Nie lekceważyć napastnika** – brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców.
- 9) **Nie oszukiwać terrorysty** – oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy akt agresji i zostać ukarane.
- 10) **Uspokoić uczniów, zawsze zwracać się do nich po imieniu** – zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców.
- 11) **Poinformować napastnika o uczniach ze schorzeniami** – wiedza ta w konsekwencji może obniżyć agresję zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty.
- 12) **Zawsze pytać o pozwolenie**, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów – każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji zostać ukarana.
- 13) **Zawsze korzystać z dobrej woli terrorysty** – nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek.

### **A.03 Procedura postępowania w przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez Policję**

- 1) **Nie uciekać z miejsca zdarzenia, nie wykonywać gwałtownych ruchów** – możesz zostać uznany za terrorystę – Policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar.
- 2) **Nie pomagać służbom ratowniczym bez ich prośby, nie dyskutować z nimi** – próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowana jako akt agresji.
- 3) **Położyć się na podłogę, trzymać ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy** – taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników.
- 4) **Słuchać poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawać się jej działaniom** – postawa taka ułatwia działania Policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników.
- 5) **Nie trzeć oczu w przypadku użycia gazów łzawiących** – tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego.
- 6) **Pytać o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami** – wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową.
- 7) **Odpowiadać na pytania funkcjonariuszy** – Policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców.
- 8) Bądź przygotowany na traktowanie Ciebie jako potencjalnego terrorysty, dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona – w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników Policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopić w tłum i uciec z miejsca ataku.
- 9) **Po wydaniu polecenia wyjścia – opuścić pomieszczenie jak najszybciej, oddalić się we wskazanym kierunku** – w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa, należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne.
- 10) **Nie zatrzymywać się dla zabrania rzeczy osobistych**, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru – najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

#### **A.04 Procedura postępowania w przypadku otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego**

- 1) Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego **zapamiętać jak największą ilość szczegółów** – uzyskane informacje/szczegóły, mogą być istotne dla Policji w identyfikacji sprawcy alarmu.
- 2) **Zapisać natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje** – w przypadku stresującej sytuacji po pewnym czasie możesz mieć problemy z przypomnieniem sobie istotnych informacji.
- 3) **Powiadomić Dyrektora szkoły** – Dyrektor może zarządzić ewakuację.
- 4) Po usłyszeniu sygnału alarmowego, **rozpocząć ewakuację zgodnie z planem ewakuacji**. Ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ma ona na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
- 5) **Nie używać telefonu komórkowego** – eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
- 6) Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia – stwierdzenie obecności nieznanego przedmiotu w klasie może przyspieszyć akcję Policji i zminimalizować skutki ewentualnej eksplozji.
- 7) **Bezwzględnie wykonywać polecenia** osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb – w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
- 8) W miejscu ewakuacji **policzyć wszystkich uczniów** i poinformować o stanie osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi – szybkie sprawdzenie obecności wszystkich uczniów ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły.
- 9) **Poinformować rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu** – informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

## **A.05 Procedura postępowania w przypadku znalezienia podejrzanego pakunku**

- 1) **Odizolować miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku** – należy założyć, że podejrzanym pakunkiem jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona.
- 2) **Nie dotykać, nie otwierać i nie przesuwać** podejrzanego pakunku – w przypadku ładunku wybuchowego może on eksplodować w trakcie próby manipulowania.
- 3) **Okryć pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji** (tylko jeżeli czas na to pozwala) – okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznannej substancji może ograniczyć rozprzestrzenianie się substancji.
- 4) **Powiadomić Dyrektora szkoły** – Dyrektor może zarządzić ewakuację.
- 5) Po usłyszeniu sygnału alarmowego, **rozpocząć ewakuację** zgodnie z planem ewakuacji – ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału.
- 6) **Nie używać telefonu komórkowego** – eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
- 7) **Bezwzględnie wykonywać polecenia** osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb – w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
- 8) W miejscu ewakuacji **policzyć wszystkich uczniów** i poinformować o stanie osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi – szybkie sprawdzenie obecności wszystkich uczniów ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły.
- 9) **Poinformować rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu** – informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

## **A.06 Procedura postępowania w przypadku skażenia terenu szkoły substancją chemiczną/biologiczną**

- 1) **Nie dotykać i nie wąchać** podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
- 2) **Powiadomić Dyrektora szkoły**. Dyrektor może zarządzić ewakuację.
- 3) **Przykryć substancję** np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się.
- 4) **Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację**, nie dopuścić do przeciągów.
- 5) **Opuścić pomieszczenie**, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i **nie wpuszczać do niego innych osób**.
- 6) Po usłyszeniu sygnału alarmowego, **rozpocząć ewakuację** zgodnie z planem ewakuacji.
- 7) **Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby (tel. 112)**, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.
- 8) W szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny i oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb. Postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

## B. ZAGROŻENIA WEWNĘTRZNE

- 1) Do najważniejszych zagrożeń wewnętrznych w szkole należą: agresywne zachowania ucznia, korzystanie przez uczniów z substancji psychoaktywnych, kradzież lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych, pedofilia, pornografia, prostytutka, picie alkoholu, wypadek lub czyn karalny dokonany przez ucznia.
- 2) Niektóre z czynów stanowiących fizyczne zagrożenie wewnętrzne w szkole mają znamiona czynów zabronionych. Należy pamiętać, że na zasadach określonych w Kodeksie karnym, odpowiada osoba, która popełniła czyn zabroniony po ukończeniu 17. roku życia. Określa to art. 10 par.1 Kodeksu karnego. Także niektóre czyny osoby, która ukończyła 15. rok życia rozpatrywane są jako przestępstwa – określa je szczegółowo art. 10 par. 2 KK. Nie oznacza to jednak, że odpowiedzialności nie mogą podlegać osoby młodsze. Odpowiedzialność przed Sądem Rodzinnym i dla Nieletnich ponoszą osoby, które w chwili popełnienia czynu ukończyły 13. rok życia, jednak taki czyn nie stanowi przestępstwa, a jedynie jest to czyn karalny, natomiast sprawca podlega stosowaniu środków wychowawczych przewidzianych w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich.
- 3) Przez **zachowania agresywne** rozumie się następujące zachowania mające miejsce na terenie szkoły i poza nią:
  - a. naruszenie nietykalności fizycznej, bójki,
  - b. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia własnego i innych – posiadanie niebezpiecznych przedmiotów (środki pirotechniczne, łańcuchy, noże, zapalniczki, kije, itp.), używanie ognia, posiadanie niebezpiecznych substancji,
  - c. wulgarnie zachowanie, lekceważący i arogancki stosunek do uczniów i pracowników szkoły,
  - d. nieszanowanie zarządzeń obowiązujących w Statucie szkoły i wynikających ze Statutu dokumentów szkoły,
  - e. wymuszanie, zastraszanie, podżeganie do bójek, wyzywanie,
  - f. dewastowanie mienia szkolnego i cudzej własności, itp.
- 4) Przez **zachowanie przemocowe** rozumie się:
  - a. przemoc fizyczną – popychanie, szturchanie, bicie, bójki,
  - b. przemoc psychiczną – naśmiewanie się, poniżanie, zastraszanie, rozsiewanie plotek, wykluczanie, izolowanie z grupy rówieśniczej,
  - c. cyberprzemoc.
- 5) Przez **osobę, co do której istnieje podejrzenie przebywania pod wpływem środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych** rozumie się osobę, która:
  - a. zachowuje się nieadekwatnie do sytuacji (np. nieuzasadnione okolicznościami: głośny śmiech, agresja lub odwrotnie: ospałość, apatia),
  - b. ma zaburzoną równowagę.

- 6) **Przemoc w rodzinie** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.
- 7) Za **naruszenie godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika niepedagogicznego** szkoły uznaje się:
- lekceważące lub obraźliwe zachowanie wobec ww. wyrażone w słowach lub gestach,
  - provokacje wobec ww. wyrażone w słowach lub gestach,
  - nagrywanie lub fotografowanie ww. pracowników bez ich wiedzy i zgody,
  - umieszczanie w sieci materiałów naruszających dobre imię pracowników szkoły,
  - naruszenie ich prywatności i własności prywatnej,
  - użycie wobec nich przemocy fizycznej lub psychicznej,
  - pomówienia i oszczerstwa wobec ww. pracowników,
  - naruszenie ich nietykalności osobistej.
- 8) Nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla **funkcjonariuszy publicznych** na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.
- 9) Organ prowadzący szkołę i Dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone.
- 10) **Zniewaga** jest przestępstwem przeciwko godności osobistej człowieka, a więc przeciwko jego subiektywnemu poczuciu własnej wartości. Zwrot ten należy rozumieć jako dobitne i stanowcze zachowanie się sprawcy, demonstracyjnie podkreślające pogardę w stosunku do nauczyciela. Może to być epitet słowny lub obelżywy gest, przy czym istotne dla sprawy jest nie tyle słownikowe znaczenie danego zwrotu językowego, lecz jego utarte i umowne znaczenie społeczne oraz fakt, że uważane są one za obraźliwe i tak je odbiera nauczyciel. Zniewaga jest przestępstwem ściganym z oskarżenia publicznego.
- 11) **Nietykalność cielesna** oznacza zakaz fizycznego oddziaływania sprawcy na ciało nauczyciela w sposób znieważający, przykry lub bolesny. Naruszenie nietykalności cielesnej jest przestępstwem ściganym z oskarżenia publicznego.
- 12) **Zniesławienie** polega na publicznym pomawianiu nauczyciela o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć go w oczach opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebną do wykonywania zawodu pedagoga. Zniesławienie jest przestępstwem ściganym z oskarżenia prywatnego.

## **B.01 Procedura postępowania w sytuacji wypadku na terenie szkoły**

- 1) **Wezwać natychmiast pomoc medyczną:** Pielęgniarkę szkolną i/lub pogotowie ratunkowe (tel. 112).
- 2) **Powiadomić Dyrektora** i poprosić o przydzielenie opieki nad klasą/grupą.
- 3) **Udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej:** jeżeli sytuacja nie zagraża bezpośrednio życiu poszkodowanego, chronić go do czasu przybycia pomocy medycznej. W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia, podjąć akcję reanimacyjną.
- 4) **Pozostać z poszkodowanym** do momentu przybycia pomocy medycznej.
- 5) **Sporządzić notatkę z wypadku**, w której podać: znane sobie okoliczności wypadku, rodzaj udzielonej pomocy do czasu przybycia służb medycznych. Notatkę przekazać Dyrektorowi szkoły.
- 6) Dalsze postępowanie prowadzi Dyrektor szkoły.

## **B.02 Procedura postępowania w sytuacji wypadku podczas wyjścia poza teren szkoły**

- 1) Zatroszczyć się uprzednio o sporządzenie dokumentacji wyjścia poza teren szkoły, mieć przy sobie apteczkę pierwszej pomocy.
- 2) **Wezwać natychmiast pomoc medyczną:** pogotowie ratunkowe (tel. 112).
- 3) Ustawić klasę w pobliżu siebie – **zakaz oddalania się z miejsca**.
- 4) Telefonicznie **wezwać ze szkoły pomoc** do opieki nad klasą/grupą i **powiadomić Dyrektora szkoły**.
- 5) **Udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej:** jeżeli sytuacja nie zagraża bezpośrednio życiu poszkodowanego, chronić go do czasu przybycia pomocy medycznej. W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia, podjąć akcję reanimacyjną.
- 6) **Pozostać z poszkodowanym** do momentu przybycia pomocy medycznej.
- 7) **Sporządzić notatkę z wypadku**, w której podać: znane sobie okoliczności wypadku, rodzaj udzielonej pomocy do czasu przybycia służb medycznych. Notatkę przekazać Dyrektorowi szkoły.
- 8) Dalsze postępowanie prowadzi Dyrektor szkoły.



### **B.03 Procedura udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej**

- 1) Pierwszej pomocy przedmedycznej udziela wykwalifikowana, przeszkolona osoba.
- 2) Pod nieobecność wykwalifikowanej osoby, pomocy udziela Wychowawca klasy, nauczyciel prowadzący zajęcia lub inny pracownik szkoły.
- 3) Pierwsza pomoc przedmedyczna w przypadku osób nieposiadających kwalifikacji medycznych ogranicza się do wykonania opatrunku, ułożenia poszkodowanego w odpowiedniej pozycji, wykonania resuscytacji krążeniowo-oddechowej (RKO), niedopuszczenia do sytuacji zagrożenia życia.
- 4) Podanie jakiegokolwiek środka farmakologicznego jest dopuszczalne tylko i wyłącznie po konsultacji z rodzicem/opiekunem prawnym ucznia lub lekarzem (w przypadku, gdy nauczyciel wie, że uczeń przyjmuje leki lub taka adnotacja znajduje się w dzienniku szkolnym).
- 5) W sytuacji udzielania pomocy przez nauczyciela prowadzącego w tym samym czasie zajęcia z większą grupą uczniów, jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów – innego nauczyciela.
- 6) Należy powiadomić o zaistniałym wypadku Dyrektora szkoły, który wyznacza osobę do opieki nad klasą/grupą. Pozostawienie reszty uczniów bez opieki jest niedopuszczalne.
- 7) Dyrektor szkoły, upoważniona przez niego osoba lub w nagłej sytuacji sam nauczyciel natychmiast powiadamia rodziców/opiekunów ucznia oraz pogotowie ratunkowe.
- 8) Po przybyciu do szkoły rodziców/opiekunów lub pogotowia ratunkowego, przejmują oni odpowiedzialność za ucznia. Szkoła udziela tym osobom wszelkiej koniecznej pomocy.

### **B.04 Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia niedyspozycji ucznia podczas zajęć**

- 1) **Skierować do Pielęgniarki szkolnej** w towarzystwie drugiej osoby, jeżeli stan zdrowia ucznia na to pozwala.
- 2) W sytuacji szybkiego pogarszania się stanu ucznia – **wezwać pielęgniarkę szkolną i/lub pogotowie ratunkowe (tel. 112)**.
- 3) Jeżeli sytuacja tego wymaga, **udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej**.
- 4) **Zawiadomić Wychowawcę klasy** (Wychowawca zawiadamia rodziców/opiekunów prawnych) lub bezpośrednio **zawiadomić rodziców/opiekunów prawnych ucznia**.
- 5) Jeżeli stan zdrowia ucznia na to pozwala – **zapewnić opiekę** do czasu przybycia rodziców/opiekunów prawnych.
- 6) Nie podawać żadnych środków farmakologicznych.
- 7) Jeżeli jest to nagły wypadek – **zawiadomić Dyrektora szkoły**.

## **B.05 Procedura postępowania z uczniem w przypadku palenia przez niego papierosów, e-papierosów lub używania wyrobów podobnych**

- 1) **Przerwać proceder i zidentyfikować ucznia.**
- 2) O fakcie **poinformować Wychowawcę klasy i Pedagogę szkolnego.**
- 3) Pedagog szkolny wpisuje ucznia na listę osób palących papierosy na terenie szkoły.
- 4) **Pierwsza interwencja** – ustne upomnienie, rozmowa wychowawcza, uwaga w e-dzienniku. W przypadku ucznia niepełnoletniego – Wychowawca zawiadamia telefonicznie lub przez e-dziennik rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
- 5) **Druga interwencja** – wezwać do szkoły rodziców/opiekunów prawnych, Pedagog szkolny sporządza kontrakt, w którym uczeń zobowiązuje się do niepalenia papierosów, a rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem i bezwzględного przestrzegania przez ucznia Statutu szkoły. Wychowawca odnotowuje fakt w e-dzienniku.
- 6) **Złamanie kontraktu** – zawiadomić Dyrektora szkoły, nagana Dyrektora szkoły, obniżenie śródrocznej lub rocznej oceny z zachowania.
- 7) W przypadku gdy uczeń pali papierosy w miejscu objętym zakazem palenia, Dyrektor szkoły może poinformować o zdarzeniu Policję – czyn podlega karze grzywny do 500 zł w przypadku osoby, która ukończyła 17. rok życia.
- 8) W przypadku uczniów niepełnoletnich, szkoła zastrzega sobie prawo do zawiadomienia Sądu Rodzinnego, w przypadku uczniów pełnoletnich, zastrzega sobie prawo do relegowania ze szkoły.

## **B.06 Procedura postępowania z uczniem, którego zachowanie wskazuje na spożycie alkoholu**

- 1) **Odizolować** podejrzanego ucznia. **Nie zostawiać go bez opieki** – zapewnić bezpieczeństwo (gabinet Pielęgniarki szkolnej, Pedagog/Psychologa, Dyrektora).
- 2) **Powiadomić Wychowawcę klasy i Pedagogę szkolnego.** W sytuacji, kiedy Wychowawca jest nieobecny, nauczyciel natychmiast kontaktuje się z Pedagogiem szkolnym, który podejmuje odpowiednie kroki, a o całym zdarzeniu poinformuje Wychowawcę w późniejszym terminie.
- 3) **Zawiadomić Dyrektora szkoły** oraz **rodziców/prawnych opiekunów** i zobligować ich do natychmiastowego odebrania dziecka – **sporządzić notatkę**, którą podpisują rodzice / opiekunowie prawni i ustalić termin spotkania odnośnie wyjaśnienia sprawy.
- 4) Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni odmawiają przybycia do szkoły – zawiadomić Policję. Rodziców poinformować o podjętym postępowaniu.

- 5) W przypadku **konieczności stwierdzenia stanu upojenia alkoholowego** oraz gdy **uczeń stwarza zagrożenie dla życia i zdrowia swojego lub innych osób** – Dyrektor szkoły wzywa Policję.
- 6) W przypadku gdy uczeń **jest w stanie znacznego upojenia alkoholowego**, Dyrektor wzywa pogotowie ratunkowe.
- 7) Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat – zawiadomić Dyrektora szkoły, który wzywa Policję.
- 8) Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który nie ukończył 17 lat – zawiadomić Dyrektora szkoły, wezwać rodziców/prawnych opiekunów.

#### **DALSZE DZIAŁANIA SZKOŁY:**

- a. Wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
- b. Przeprowadzić rozmowę wyjaśniającą w obecności Dyrektora szkoły, Wychowawcy klasy, Pedagoga szkolnego.
- c. Określić możliwości pomocy ze strony szkoły.
- d. Przekazać informację o konsekwencjach w razie powtórzenia sytuacji i potwierdzenia faktu spożycia alkoholu.
- e. Ustalić karę zgodnie ze Statutem szkoły.
- f. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, Dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).

### **B.07 Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie alkohol**

- 1) **Nie podejmować czynności w pojedynkę** – wezwać ucznia do gabinetu Dyrektora lub Pedagoga/Psychologa.
- 2) Nauczyciel, Wychowawca, Pedagog, Psycholog, Dyrektor ma prawo **żądać, by uczeń przekazał mu tę substancję**, pokazał zawartość torby lub kieszeni – czyni to w obecności innego nauczyciela – nigdy sam.
- 3) Jeśli uczeń dobrowolnie nie przekaze alkoholu, **Dyrektor szkoły wzywa Policję**. Czynności sprawdzenia odzieży lub teczek ucznia w świetle obowiązujących przepisów może dokonać wyłącznie funkcjonariusz Policji.
- 4) W przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary, Policja przeprowadza kontrolę osobistą i wobec ujawnienia przedmiotów, których posiadanie jest zabronione, dokonuje ewentualnego zatrzymania osoby i decyduje o dalszym postępowaniu.
- 5) **Ustalić świadków** mających związek ze zdarzeniem.
- 6) **Wezwać rodziców/prawnych opiekunów ucznia. Sporządzić notatkę**, którą podpisują rodzice/opiekunowie prawni i ustalić termin spotkania odnośnie wyjaśnienia sprawy.

- 7) Jeśli rodzice/prawni opiekunowie odmawiają przybycia do szkoły lub nie ma z nimi kontaktu, należy powiadomić Policję o zaistniałej sytuacji. O tym fakcie poinformować rodziców.
- 8) Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, Dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).

#### **DALSZE DZIAŁANIA SZKOŁY:**

- a. Wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
- b. Przeprowadzić rozmowę wyjaśniającą w obecności Dyrektora szkoły, Wychowawcy klasy, Pedagoga szkolnego.
- c. Określić możliwości pomocy ze strony szkoły.
- d. Przekazać informację o konsekwencjach w razie powtórzenia sytuacji i potwierdzenia faktu spożycia alkoholu.
- e. Ustalić karę zgodnie ze Statutem szkoły.
- f. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, Dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).

#### **B.08 Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń znajduje się na terenie szkoły pod wpływem środków odurzających, substancji psychoaktywnych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych**

- 1) **Odizolować** podejrzanego ucznia. **Nie zostawić go bez opieki** – zapewnić bezpieczeństwo (gabinet Pielęgniarki szkolnej, Pedagoga/Psychologa, Dyrektora).
- 2) **Powiadomić** o swoich przypuszczeniach **Wychowawcę klasy, Pedagoga szkolnego, Dyrektora szkoły** lub niezwłocznie podjąć działania, jeśli wyżej wymienione osoby są nieobecne.
- 3) **Wezwać Pielęgniarkę szkolną i/lub pogotowie ratunkowe** w celu stwierdzenia stanu odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
- 4) **Zawiadomić rodziców/prawnych opiekunów** i zobligować ich do natychmiastowego odebrania dziecka – **sporządzić notatkę**, którą podpisują rodzice/opiekunowie prawni i ustalić termin spotkania odnośnie wyjaśnienia sprawy.
- 5) Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, **lekarz decyduje o pozostaniu ucznia w szkole lub przewiezieniu do placówki ochrony zdrowia**, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom Policji. O fakcie poinformować rodziców/opiekunów prawnych.
- 6) **Zabezpieczyć ewentualne komponenty**, narzędzia i miejsce zdarzenia. Należy również **ustalić świadków** mających związek ze zdarzeniem.

- 7) W porozumieniu z Policją ustalić sposób załatwienia sprawy.
- 8) W przypadku ujawnienia na terenie szkoły osób zajmujących się sprzedażą środków odurzających (narkotyków), należy niezwłocznie powiadomić o tym Dyrektora szkoły i Policję, bez nagłaśniania tego faktu w środowisku szkolnym.

#### **DALSZE DZIAŁANIA SZKOŁY:**

- a. Wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
- b. Przeprowadzić rozmowę wyjaśniającą w obecności Dyrektora szkoły, Wychowawcy klasy, Pedagoga szkolnego.
- c. Określić możliwości pomocy ze strony szkoły.
- d. Przekazać informację o konsekwencjach w razie powtórzenia sytuacji i potwierdzenia faktu spożycia alkoholu.
- e. Ustalić karę zgodnie ze Statutem szkoły.
- f. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, Dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).

### **B.09 Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie narkotyki**

- 1) **Nie podejmować czynności w pojedynkę** – wezwać ucznia do gabinetu Dyrektora lub Pedagoga/Psychologa.
- 2) Nauczyciel, Wychowawca, Pedagog, Psycholog, Dyrektor ma prawo **żądać, by uczeń przekazał mu tę substancję**, pokazał zawartość torby lub kieszeni – czyni to w obecności innego nauczyciela – nigdy sam.
- 3) **Jeśli uczeń dobrowolnie nie przekaze substancji, Dyrektor szkoły wzywa Policję.** Czynności sprawdzenia odzieży lub teczek ucznia w świetle obowiązujących przepisów może dokonać wyłącznie funkcjonariusz Policji.
- 4) W przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary, Policja przeprowadza kontrolę osobistą i wobec ujawnienia przedmiotów, których posiadanie jest zabronione, dokonuje ewentualnego zatrzymania osoby i decyduje o dalszym postępowaniu.
- 5) **Zawiadomić Wychowawcę, Pedagoga szkolnego, Dyrektora szkoły oraz rodziców / prawnych opiekunów** i zobligować ich do natychmiastowego stawiennictwa w szkole lub miejscu przebywania ucznia – **sporządzić notatkę**, którą podpisują rodzice / opiekunowie prawni.
- 6) W przypadku gdy uczeń dobrowolnie odda substancję – niezwłocznie przekazać ją Policji.
- 7) Dalsze czynności prowadzi Policja – przekazać wszystkie znane osobie informacje.
- 8) Przeprowadzić rozmowę wyjaśniającą w obecności Dyrektora szkoły, Wychowawcy klasy, Pedagoga szkolnego.

## **B.10 Procedura postępowania wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa**

- 1) **Zatrzymać i odizolować sprawcę** (jeśli jest znany i przebywa na terenie szkoły).
- 2) **Nie zostawić go bez opieki** – zapewnić bezpieczeństwo (gabinet Pedagoga/Psychologa, Dyrektora).
- 3) Jeżeli istnieje taka konieczność, **udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu**, wezwać Pielęgniarkę szkolną i/lub pogotowie ratunkowe (tel. 112).
- 4) **Powiadomić Dyrektora szkoły** – Dyrektor odpowiada za ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
- 5) Dyrektor szkoły niezwłocznie powiadamia Policję w przypadku sprawy ściganej z urzędu.
- 6) **Powiadomić rodziców sprawcy** i zobowiązać ich do natychmiastowego stawiennictwa w szkole.
- 7) **Ustalić świadków, zabezpieczyć ewentualne dowody** przestępstwa i przekazać je Policji.
- 8) Sporządzić notatkę.
- 9) Dalsze postępowanie prowadzi Policja.

### **Wykaz przestępstw ściganych z urzędu:**

156 k.k.	ciężki uszczerbek na zdrowiu
157 § 1 k.k.	naruszenie czynności narządu ciała lub spowodowanie rozstroju zdrowia innego niż określonego w art. 156 § 1 k.k.
157 § 2 k.k.	naruszenie czynności narządu ciała lub spowodowanie rozstroju zdrowia trwającego nie dłużej niż 7 dni - gdy sprawcą jest osobą najbliższą dla pokrzywdzonego zamieszkującą wspólnie ze sprawcą
157 § 4 k.k.	naruszenie czynności narządu ciała lub spowodowanie rozstroju zdrowia określonego w art. 157 § 2, 3 k.k., trwającego nie dłużej niż 7 dni, gdy sprawcą jest osobą najbliższą dla pokrzywdzonego zamieszkującą wspólnie ze sprawcą
160 § 1,3 k.k.	narażenie na niebezpieczeństwo
191 § 1 k.k.	zmuszanie przemocą lub groźbą bezprawną osoby do określonego zachowania
193 k.k.	naruszenie miru domowego
200 k.k.	czynność seksualna z małoletnim poniżej 15. roku życia; pornografia z udziałem małoletniego
201 k.k.	kazirodztwo
202 k.k.	prezentacja i rozpowszechnianie pornografii
203 k.k.	przymuszanie do prostytucji
204 k.k.	stręczycielstwo, sutenerstwo

207 k.k.	znęcanie się
208 k.k.	rozpijanie małoletniego
209 § 3 k.k.	niealimentacja – jeżeli pokrzywdzonemu przyznano odpowiednie świadczenie rodzinne albo zaliczkę alimentacyjną
210 k.k.	porzucenie nieporadnego
211 k.k.	uprowadzenie małoletniego lub nieporadnego
276 k.k.	zniszczenie, uszkodzenie, ukrycie lub usunięcie dokumentu
278 §1,3,5k.k.	kradzież, w tym energii lub karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego
279 § 1 k.k.	kradzież z włamaniem
280 k.k.	rozbój
281 k.k.	kradzież rozbójnicza
282 k.k.	wymuszenie rozbójnicze
284 § 1,3 k.k.	przywłaszczenie mienia

### **B.11 Procedura postępowania wobec ucznia – ofiary czynu karalnego lub przestępstwa**

- 1) Jeżeli istnieje taka konieczność, **udzielić pierwszej pomocy poszkodowanemu**, wezwać Pielęgniarkę szkolną i/lub pogotowie ratunkowe (tel. 112).
- 2) **Powiadomić** Dyrektora szkoły, Wychowawcę i Pedagogę lub Psychologa szkolnego.
- 3) Dyrektor szkoły decyduje o zawiadomieniu Policji.
- 4) **Powiadomić rodziców ucznia.**
- 5) W dalszej kolejności zapewnić wsparcie psychologiczne.

### **B.12 Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia publicznego**

- 1) **Poinformować** o fakcie Dyrektora szkoły.
- 2) **Ustalić okoliczności zdarzenia** na podstawie rozmowy z osobą informującą o zaistniałym fakcie oraz oglądzie sytuacji w miejscu zaistnienia szkody.
- 3) **Podjąć próbę ustalenia sprawcy** oraz oszacowania wartości szkody – w uzasadnionych przypadkach Dyrektor zawiadamia Policję.
- 4) W przypadku niebudzącego wątpliwości ustalenia sprawcy szkody **wezwać do szkoły jego rodziców / opiekunów prawnych.**
- 5) Ustalić w obecności Dyrektora szkoły, Wychowawcy, rodzica oraz sprawcy szkody zasady zadośćuczynienia bądź też pokrycia strat przez sprawcę i jego opiekunów prawnych.



## **B.13 Procedura postępowania w przypadku wystąpienia agresywnych zachowań w szkole**

### **B.13.1 Agresja fizyczna**

- 1) **Dążyć do przerwania agresji**: mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów, w razie potrzeby rozdzielić uczestników.
- 2) **Powiadomić** Pielęgniarkę szkolną, Pedagogę szkolnego lub Psychologa, Wychowawcę/ów oraz rodziców/opiekunów prawnych agresora i ofiary.
- 3) W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) – **powiadomić Dyrektora szkoły i natychmiast wezwać pogotowie ratunkowe (tel. 112)**.
- 4) Pedagog szkolny/Psycholog szkolny i Wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów **sporządzają notatkę**.
- 5) Pedagog/Psycholog szkolny powinien udzielić pomocy psychologicznej ofierze przemocy.
- 6) W przypadku agresji fizycznej, poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również **świadkowie ataku**. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy.
- 7) **W przypadku kolejnych ataków agresora**, szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy. Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie szkoły.

### **B.13.2 Agresja słowna**

- 1) **Dążyć do przerwania agresji**.
- 2) **Powiadomić** Wychowawcę klasy i Pedagogę lub Psychologa szkolnego.
- 3) Wychowawca i Pedagog szkolny lub Psycholog przeprowadzają rozmowę z uczniem, mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno.
- 4) Wychowawca i Pedagog szkolny lub Psycholog przeprowadzają rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustalają wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
- 5) O zaistniałym zdarzeniu należy **poinformować rodziców/opiekunów prawnych** uczestników zdarzenia.
- 6) Psycholog lub Pedagog szkolny powinien udzielić pomocy psychologicznej ofierze przemocy.
- 7) W przypadku agresji słownej, poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również **świadkowie ataku**.



- 8) W poważnych przypadkach, np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego, powiadamiana jest Policja.
- 9) Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie szkoły.

#### **B.14 Procedura postępowania w przypadku kradzieży, wymuszania pieniędzy lub przedmiotów wartościowych**

- 1) Bezzwłocznie **podjąć działania** mające na celu powstrzymanie i niwelowanie zjawiska.
- 2) Osoba, która wykryła kradzież, winna bezzwłocznie **powiadomić Dyrektora szkoły**.
- 3) **Przekazać sprawcę czynu** (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę Pedagoga szkolnego, Psychologa lub Dyrektora szkoły.
- 4) **Zażądać, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz**, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni oraz przekazał inne przedmioty budzące podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną rzeczą – **w obecności innej osoby**, np. Wychowawcy klasy, Pedagoga szkolnego, Psychologa, Dyrektora szkoły.
- 5) **Zabezpieczyć dowody przestępstwa**, tj. przedmioty pochodzące z kradzieży lub wymuszenia celem przekazania ich Policji.
- 6) **Ustalić okoliczności czynu** i ewentualnych **świadków zdarzenia**.
- 7) **Zawiadomić rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego**.
- 8) **Zawiadomić** i zobowiązać do natychmiastowego stawiennictwa w szkole **rodziców / opiekunów prawnych sprawcy**.
- 9) Przeprowadzić rozmowę w obecności Wychowawcy, Pedagoga, Dyrektora szkoły, rodziców/opiekunów prawnych obydwu stron oraz zainteresowanych uczniów.
- 10) **Sporządzić notatkę**, którą podpisują rodzice/opiekunowie prawni.
- 11) Dyrektor szkoły zawiadamia Policję.
- 12) Sprawca winien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu w kradzieży.

## **B.15 Procedura postępowania w przypadku nierealizowania obowiązku szkolnego**

- 1) Wychowawcy klas zobowiązani są do systematycznej kontroli obecności ucznia na zajęciach lekcyjnych i przesyłania Pedagogowi szkolnemu miesięcznych raportów liczby godzin nieusprawiedliwionych.
- 2) Informacje o nieobecnościach, notorycznych spóźnieniach i uciezkach z pojedynczych lekcji, Wychowawca przekazuje rodzicom przez e-dziennik. Wychowawcy zawsze mogą poprosić o interwencję Pedagoga szkolnego.
- 3) Jeżeli uczeń w skali miesiąca ma poniżej 10 godzin nieusprawiedliwionych, Wychowawca podejmuje rozmowę z uczniem celem wyjaśnienia zaistniałej sytuacji, obliguje go do poprawy frekwencji i nadrobienia powstałych zaległości. Wychowawca informuje również rodziców/opiekunów prawnych ucznia w wiadomości przez e-dziennik o konsekwencjach dalszego lekceważenia obowiązku nauki oraz o obowiązku usprawiedliwiania nieobecności dziecka w terminie dwóch tygodni od dnia powrotu dziecka do szkoły.
- 4) Wychowawca zaznacza w miesięcznym raporcie godzin nieusprawiedliwionych tych uczniów, których liczba godzin nieusprawiedliwionych wynosi 10 lub więcej, uwzględniając podjęte działania na rzecz poprawy frekwencji.

### **B.15.1 Uczeń niepełnoletni**

- 1) **10-30 godzin nieusprawiedliwionych w skali miesiąca** – Pedagog szkolny telefonicznie wyjaśnia sytuację z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia, wzywa ucznia na rozmowę dyscyplinującą, o wnioskach z działań informuje Wychowawcę klasy.
- 2) **31-40 godzin nieusprawiedliwionych w skali miesiąca** – Pedagog szkolny telefonicznie wzywa rodziców/opiekunów prawnych ucznia oraz samego ucznia na rozmowę w obecności Wychowawcy klasy – spisuje kontrakt wychowawczy, który podpisują również rodzice/opiekunowie prawni ucznia.
- 3) **Powyżej 40 godzin nieusprawiedliwionych w skali miesiąca** – Dyrektor szkoły pisemnie zawiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia o nierealizowaniu obowiązku nauki i wzywa ich na rozmowę z Dyrektorem szkoły, Pedagogiem szkolnym oraz Wychowawcą klasy. Rodzice/opiekunowie prawni informowani są o prawnych konsekwencjach dalszego uchylania się od obowiązku nauki przez dziecko – jeżeli nie zastosowano wcześniej kontraktu wychowawczego – Pedagog sporządza kontrakt, który podpisują również rodzice / opiekunowie prawni ucznia.
- 4) **Frekwencja ucznia wynosi poniżej 50% w skali miesiąca** – dotychczasowe metody nie przyniosły rezultatu, Dyrektor szkoły pisemnie wzywa rodziców/opiekunów prawnych ucznia do natychmiastowego wznowienia realizacji obowiązku nauki informując ich o tym, że w przypadku dalszego uchylania się ucznia od obowiązku nauki, sytuacja zostanie zgłoszona odpowiednim organom w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

- 5) **Uczeń nie podjął nauki w ciągu tygodnia od otrzymania potwierdzenia doręczenia pisma** – Dyrektor rozpoczyna procedurę egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
- 6) **Powyżej 100 godzin nieusprawiedliwionych** – Dyrektor rozpoczyna procedurę egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

### **B.15.2 Uczeń pełnoletni**

- 1) **10-30 godzin nieusprawiedliwionych w skali miesiąca** – Pedagog szkolny telefonicznie wyjaśnia sytuację z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia, wzywa ucznia na rozmowę dyscyplinującą, o wnioskach z działań informuje Wychowawcę klasy.
- 2) **31-40 godzin nieusprawiedliwionych w skali miesiąca** – Pedagog szkolny wzywa ucznia na rozmowę w obecności Wychowawcy klasy – spisuje kontrakt wychowawczy.
- 3) **Powyżej 40 godzin nieusprawiedliwionych w skali miesiąca** – Dyrektor szkoły pisemnie zawiadamia ucznia oraz jego rodziców/opiekunów prawnych o nierealizowaniu obowiązku nauki i wzywa ucznia na rozmowę z Dyrektorem szkoły, Pedagogiem szkolnym oraz Wychowawcą klasy. Uczeń informowany jest o konsekwencjach dalszego uchylania się od obowiązku nauki – jeżeli nie zastosowano wcześniej kontraktu wychowawczego – Pedagog sporządza kontrakt.
- 4) **Frekwencja ucznia wynosi poniżej 50% w skali miesiąca** – dotychczasowe metody nie przyniosły rezultatu, Dyrektor szkoły pisemnie wzywa ucznia do natychmiastowego wznowienia realizacji obowiązku nauki, informując również jego rodziców/opiekunów prawnych o tym, że w przypadku dalszego uchylania się ucznia od obowiązku nauki, rozpocznie się procedura relegowania ze szkoły.
- 5) **Uczeń nie podjął nauki w ciągu tygodnia od otrzymania potwierdzenia doręczenia pisma** – rozpoczyna się procedurę relegowania ze szkoły.
- 6) **Powyżej 100 godzin nieusprawiedliwionych** – Rada Pedagogiczna może podjąć decyzję o relegacji ze szkoły.

## **B.16 Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły**

- 1) Powiadomienie Dyrektora szkoły, Wychowawcy ucznia, Pedagoga szkolnego, rodziców/opiekunów prawnych i ewentualnie kuratora sądowego. W każdym przypadku powiadomienie Policji i Sądu Rodzinnego.
- 2) Organ prowadzący szkołę i Dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone.
- 3) Wpis uwagi do e-dziennika, nagana Dyrektora szkoły.
- 4) Oprócz wszczętych procedur prawnych, wyznaczenie rodzaju zadośćuczynienia (np. praca społeczna).

## B.17 Procedura postępowania w przypadku zjawiska cyberprzemocy

- 1) Koniecznym działaniem profilaktycznym jest stałe podejmowanie działań uświadamiających całej społeczności szkolnej (uczniom, nauczycielom, rodzicom oraz innym pracownikom szkoły) zasad korzystania i zagrożeń płynących z użytkowania różnorodnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych.
- 2) Procedury postępowania wobec zjawiska cyberprzemocy obejmują: **ofiara, sprawcę i świadków**. Zjawisko cyberprzemocy wymaga podjęcia nadzwyczajnych środków ostrożności, opisanych poniżej.
- 3) **Ustalić okoliczności zdarzenia:**
  - a. jeżeli wiedzę o zajściu posiada osoba nie będąca Wychowawcą, powinna przekazać informację Wychowawcy klasy, który informuje o fakcie Pedagog szkolnego i Dyrektora szkoły;
  - b. Pedagog szkolny i Dyrektor szkoły wspólnie z Wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie;
  - c. do zadań szkoły należy ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków, przeprowadzenie rozmów z ofiarą i jej rodzicami/opiekunami prawnymi, sprawcą/sprawcami incydentu oraz rodzicami/opiekunami prawnymi oraz świadkami.
- 4) **Zabezpieczyć dowody:**
  - a. w zabezpieczeniu dowodów i ustalaniu sprawcy bierze udział nauczyciel informatyki;
  - b. wszystkie dowody powinny być zarejestrowane, zapisane; trzeba zanotować, kiedy je otrzymano, ich treść, adres e-mail, numer telefonu, adres strony internetowej, na której pojawiły się szkodliwe treści;
  - c. telefon komórkowy (nie wolno kasować wiadomości, trzeba zapisywać zarówno te tekstowe jak też zdjęcia, nagrania z dyktafonu czy filmy);
  - d. komunikatory (w niektórych serwisach jest możliwość zapisywania rozmów w archiwach; jeżeli nie ma takiej możliwości, można rozmowę skopiować do edytora tekstowego i wydrukować);
  - e. strony www (można zapisać widok strony przez wykonanie zrzutu ekranu);
  - f. e-mail (trzeba zapisać wiadomość i to nie tylko treść, ale całą wiadomość, ponieważ może to pomóc w ustaleniu pochodzenia wiadomości).
- 5) **Działania wobec sprawcy cyberprzemocy w przypadku, gdy sprawcą cyberprzemocy jest uczeń szkoły:**
  - a. przeprowadzić rozmowę z uczniem-sprawcą na temat jego zachowania;
  - b. celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zdarzenia, zdiagnozowanie jego przyczyna i próba rozwiązania sytuacji konfliktowej;
  - c. sprawca powinien dostać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy;
  - d. należy z uczniem omówić skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach, jakie zostaną wobec niego zastosowane;
  - e. sprawca powinien zostać zobowiązany do usunięcia szkodliwych materiałów z sieci;
  - f. ważne jest znalezienie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy;
  - g. jeżeli jest kilku sprawców, rozmawiać z każdym osobno;
  - h. nie należy konfrontować sprawcy z ofiarą.

- 6) **Powiadomić rodziców sprawcy i omówić z nimi zachowanie dziecka:**
  - a. rodzice sprawcy powinni być powiadomieni o zdarzeniu, zapoznani z dowodami i decyzją w sprawie dalszego postępowania oraz podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka;
  - b. w miarę możliwości należy starać się pozyskać rodziców do współpracy i ustalić jej zasady;
  - c. opracować projekt kontraktu dla dziecka, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawicieli szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania wymagań i terminów realizacji zadań zawartych w umowie.
- 7) **Powiadomić rodziców ofiary cyberprzemocy.**
- 8) Objąć ofiarę cyberprzemocy pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
- 9) Objąć sprawcę pomocą psychologiczno-pedagogiczną:
  - a. praca z uczniem powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu zachowania, w zmianie postępowania i postawy ucznia, w tym w zmianie sposobu korzystania z nowych technologii;
  - b. w szczególnym przypadku może istnieć konieczność skierowania na dalsze badania specjalistyczne i terapię.
- 10) Zastosować środki dyscyplinarne wobec sprawcy zgodnie ze Statutem szkoły – podjąć procedury stosowane wobec sprawców każdej przemocy. Podejmując decyzję o karze należy brać pod uwagę:
  - a. rozmiar i rangę szkody;
  - b. czas trwania prześladowania;
  - c. świadomość popełnionego czynu;
  - d. motywację sprawcy;
  - e. rodzaj rozpowszechnionego materiału.
- 11) **Objąć ochroną świadków zgłaszających zdarzenie.** Świadców powinni być objęci profesjonalną ochroną, a wszystkie działania powinny być tak prowadzone, aby zapewniały bezpieczeństwo nie tylko ofierze, ale i świadkom cyberprzemocy. Ważne jest, by w wyniku interwencji nie narażać świadka na groźby i zdarzenia ze strony sprawcy.
- 12) Całe postępowanie powinno być prowadzone w sposób bardzo dyskretny i poufny. Niedopuszczalne jest ujawnianie sprawcy danych świadków oraz konfrontowanie świadka ze sprawcą, ostentacyjne wzywianie go z lekcji. Niewłaściwe działania mogą spowodować, że następnym razem nie będzie osoby, która zgłosi się jako świadek wydarzenia.
- 13) Monitorować dalsze zachowania stron.
- 14) Sporządzić notatkę służbową: z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dowody powinny być załączone do dokumentacji.
- 15) O zawiadomieniu Policji i Sądu Rodzinnego decyduje Dyrektor szkoły w przypadku, gdy:
  - a. rodzice odmawiają współpracy ze szkołą, a sprawca nie zaniechał dotychczasowego postępowania;
  - b. szkoła wykorzystwała wszystkie dostępne środki, a uczeń nie wykazuje poprawy zachowania.
- 16) W wypadku bardzo drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, Dyrektor szkoły zgłasza ten fakt Policji, która prowadzi dalsze działania.

## **B.18 Procedura postępowania w przypadku podejrzenia lub wykrycia pedofilii w szkole**

- 1) **Powiadomić Dyrektora szkoły** oraz **Psychologa i Pedagoga szkolnego**.
- 2) W przypadku potwierdzenia informacji o wykryciu zjawiska pedofilii, bezzwłocznie powiadomić Policję.
- 3) Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu – dotyczy podejrzenia pedofilii – Wychowawcy klasy (ofiary i ewentualnego sprawcy), Pedagogowi i Psychologowi szkolnemu.
- 4) Wychowawcy klas oraz Pedagog i Psycholog podejmują działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie.
- 5) W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ofiary oraz Policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania.
- 6) Psycholog szkolny lub Pedagog przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem-ofiarą (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia).
- 7) Jeżeli sprawcą jest uczeń, Dyrektor wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów sprawcy.
- 8) Psycholog lub Pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia-sprawcy na temat zdarzenia.
- 9) Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ofiary ustala działania z udziałem Psychologa lub Pedagoga w celu zapewnienia pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

## **B.19 Procedura postępowania w przypadku wykrycia rozpowszechniania pornografii przez ucznia**

- 1) W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w szkole, należy bezzwłocznie **powiadomić Dyrektora szkoły** o zaistniałym zdarzeniu.
- 2) W przypadku gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
- 3) Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu Pedagogowi i Psychologowi szkolnemu oraz Wychowawcy klasy, którego zdarzenie dotyczy.



- 4) Wychowawca klasy oraz Pedagog szkolny i Psycholog podejmują działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń i konsekwencji jakie za sobą niosą.
- 5) Dyrektor wzywa rodziców/opiekunów prawnych ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne.
- 6) Wychowawca klasy i Pedagog lub Psycholog przeprowadzają rozmowę z rodzicami ucznia sprawcy na temat zdarzenia. Sporządzić notatkę.
- 7) Dyrektor ustala sankcje wobec ucznia zgodnie ze Statutem szkoły.

## **B.20 Procedura postępowania w przypadku wykrycia prostytucji w szkole lub wśród uczniów**

- 1) W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel /pracownik przyjmujący zawiadomienie, powinien **powiadomić o zaistniałym wydarzeniu Dyrektora szkoły**.
- 2) W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel **powiadamia Wychowawcę klasy i Pedagogę szkolnego**, który powinien wezwać do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
- 3) W przypadku stwierdzenia, że uczeń/uczennica świadomie lub nie, dopuszcza się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, należy wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
- 4) Wychowawca i Psycholog lub Pedagog szkolny, przeprowadzają rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi oraz z uczniem w ich obecności.
- 5) W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania a rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
- 6) Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, Dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
- 7) W sytuacji, gdy szkoła wykorzystwała wszystkie środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenia ucznia, spotkania z Pedagogiem, Psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, Dyrektor szkoły powiadamia Sąd Rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
- 8) Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to wyciąga się wobec ucznia sankcje zgodne ze Statutem szkoły.

- 9) W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 Kodeksu karnego, Dyrektor szkoły jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.
- 10) Wychowawca i Psycholog lub Pedagog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
- 11) Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala konieczność podjęcia działań z udziałem Psychologa w celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.

## **B.21 Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole**

- 1) Nauczyciel lub inny pracownik szkoły powinien powiadomić Wychowawcę klasy i Pedagoga lub Psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żądać od ucznia zaprzestania czynności i skierować go na rozmowę wychowawczą z Psychologiem lub Pedagogiem.
- 2) W przypadku gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach.
- 3) Wychowawca i Pedagog szkolny lub Psycholog przeprowadzają rozmowę z uczniem oraz informują o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.
- 4) Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, Wychowawca, Pedagog lub Psycholog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim.
- 5) Wychowawca może wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.
- 6) W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierządu), Dyrektor szkoły powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
- 7) Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), Dyrektor szkoły, po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów prawnych ucznia, zawiadamia Policję. Pedagog sporządza notatkę.



- 8) Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnieniu przestępstwa, to postępowanie powinno być zgodne ze Statutem szkoły.
- 9) W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 18 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, Dyrektor szkoły jest zobowiązany zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

## **B.22 Procedura postępowania w przypadku samookaleczenia się ucznia, myśli samobójczych, planu samobójczego, próby samobójczej, samobójstwa**

### **B.22.1 Samookaleczenie się ucznia**

- 1) W przypadku ujawnienia śladów samookaleczeń, zaprosić na rozmowę rodziców/opiekunów prawnych ucznia z Psychologiem lub Pedagogiem szkolnym.
- 2) Zobowiązać rodziców do wizyty z dzieckiem u psychiatry.
- 3) Obserwacja dziecka w szkole przez wszystkich nauczycieli.
- 4) W uzasadnionych przypadkach Dyrektor szkoły po rozpoznaniu sytuacji może wystąpić do Sądu Rodzinnego o zbadanie sytuacji rodzinnej ucznia.

### **B.22.3 Myśli samobójcze i plan samobójczy**

- 1) Każda sytuacja dotycząca myśli samobójczej lub planu samobójczego wymaga konsultacji z Psychologiem lub Pedagogiem szkolnym. Należy zaprowadzić ucznia do gabinetu Psychologa/Pedagoga szkolnego, który to decyduje o dalszym postępowaniu.
- 2) Jeżeli nauczyciel posiada uzasadnione podejrzenie o tym, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo, a nie ma możliwości skonsultowania sytuacji z Psychologiem lub Pedagogiem szkolnym:
  - a. nie pozostawiać ucznia samego;
  - b. zawiadomić rodziców/opiekunów prawnych i zobowiązać ich do natychmiastowego stawiennictwa w szkole;
  - c. przekazać ucznia rodzicom/opiekunom prawnym;
  - d. sporządzić notatkę.
- 3) W przypadku uzyskania informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych):
  - a. nie pozostawiać ucznia samego – zaprowadzić do gabinetu Psychologa/Pedagoga szkolnego;
  - b. Psycholog lub Pedagog diagnozują sytuację i decydują o dalszym postępowaniu;
  - c. Psycholog lub Pedagog powiadamiają Dyrektora szkoły, jeżeli istnieje konieczność zawiadomienia odpowiednich instytucji – zawiadamia Dyrektor;

- d. informują o uzyskanej informacji i potencjalnym zagrożeniu rodziców/opiekunów prawnych ucznia;
- e. przekazują dziecko pod opiekę rodziców/prawnych opiekunów lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia – odpowiednim instytucjom (np. Policji).

### **B.22.3 Próba samobójcza**

- 1) **Jeżeli próba samobójcza ma miejsce w szkole:**
  - a. **powiadomić o fakcie Dyrektora szkoły, rodzica/opiekuna prawnego, Psychologa i Pedagogę szkolnego;**
  - b. Dyrektor, Psycholog, Pedagog, Wychowawca dokonują oceny sytuacji; Psycholog lub Pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem o charakterze wspierającym w bezpiecznym, ustronnym miejscu;
  - c. o próbie samobójczej Dyrektor informuje organ nadzorujący oraz zwołuje Zespół Wychowawczy (Dyrektor, Wychowawca klasy, Psycholog, Pedagog).
- 2) **Jeżeli próba samobójcza ma miejsce poza szkołą, a rodzic poinformował o zajściu szkołę:**
  - a. Dyrektor, Psycholog i Pedagog udzielają wsparcia rodzicom i informują o formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
  - b. o próbie samobójczej Dyrektor informuje właściwy organ nadzorujący oraz zwołuje Zespół Wychowawczy (Dyrektor, Wychowawca klasy, Psycholog, Pedagog).
- 3) Zespół Wychowawczy planuje dalsze działania mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazuje rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą.
- 4) W uzasadnionych przypadkach Dyrektor szkoły po rozpoznaniu sytuacji może wystąpić do Sądu Rodzinnego o zbadanie sytuacji rodzinnej ucznia.

### **B.22.4 Samobójstwo**

- 1) **Natychmiast powiadomić Dyrektora szkoły.**
- 2) **Dyrektor szkoły niezwłocznie zawiadamia:** Policję, pogotowie ratunkowe, organ prowadzący i nadzorujący szkołę.
- 3) **Wezwać do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia** – nie należy informować przez telefon o sytuacji. Wiadomość należy przekazać w obecności Psychologa lub Pedagogę szkolnego.
- 4) Dyrektor **zabezpiecza miejsce zdarzenia** i podejmuje dalsze decyzje co do organizacji pracy szkoły.
- 5) Zespół Wychowawczy organizuje pomoc uczniom, rodzicom i nauczycielom.

- 6) Aby zapobiec czynom naśladowczym unika się rozgłaszania informacji o samobójstwie, np. w formie apeli, pogadanek w klasach, warsztatów, itp. W tym celu Dyrektor nawiązuje kontakt z lokalnymi mediami.
- 7) **Jeżeli samobójstwo ucznia miało miejsce poza szkołą:**
  - a. Dyrektor szkoły po uzyskaniu informacji od rodziców dziecka informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę;
  - b. Dyrektor szkoły oraz powołany przez niego Zespół Wychowawczy organizuje pomoc dla środowiska rówieśniczego i nauczycielskiego – rodziców informuje się o miejscach, do których mogą się udać, by uzyskać pomoc psychologiczną.

## **B.23 Procedura postępowania w przypadku naruszeń ze strony rodziców ucznia nieletniego**

### **B.23.1 Zachowania agresywno-przemocowe dorosłych w stosunku do dziecka: widoczne obrażenia ciała, siniaki, zadrapania, poparzenia, bezwarunkowe reakcje dziecka wskazujące na stany lękowe, zachowania agresywne dziecka, nieadekwatne do sytuacji, izolowanie się od grupy rówieśniczej**

- 1) Zaobserwowane obrażenia lub zachowania zgłosić do Wychowawcy klasy i Pedagog lub Psychologa.
- 2) Wychowawca i Pedagog/Psycholog przeprowadzają wywiad środowiskowy w celu potwierdzenia bądź wykluczenia domniemań związanych z zachowaniami agresywno-przemocowymi dorosłych.
- 3) W przypadku niepokojących spostrzeżeń i informacji, Dyrektor szkoły i Pedagog szkolny oraz Psycholog przeprowadzają rozmowę z rodzicami ucznia.
- 4) Przy potwierdzeniu zachowań agresywno-przemocowych w stosunku do dziecka, udzielają ofiarom pełnej informacji o miejscach, w których można poszukiwać pomocy specjalistycznej oraz konsekwencjach wynikających z zachowań przemocowych.
- 5) W przypadku stwierdzenia braku poprawy sytuacji dziecka, Dyrektor szkoły zawiadamia Sąd Rodzinny o sytuacji.
- 6) Jeżeli z rozmowy z dzieckiem jasno wynika, że agresorem jest osoba najbliższa, to szkoła bez informowania rodziców powiadamia Policję i Sąd Rodzinny.

**B.23.2 Zaniedbania ze strony rodziców w stosunku do dziecka: brak odpowiedniego ubrania – stosownie do pory roku, głód, niedożywienie, brak podręczników, brak zainteresowania sprawami dziecka, brak kontaktu ze szkołą, długotrwała lub częsta nieobecność dziecka w szkole**

- 1) Powyższe niepokojące nieprawidłowości zgłosić do Wychowawcy klasy i Pedagoga szkolnego.
- 2) Wychowawca i Pedagog szkolny przeprowadzają wywiad środowiskowy (w przypadku niepokojących spostrzeżeń nawiązują kontakt z opiekunem społecznym z właściwego dla miejsca zamieszkania ucznia Ośrodka Pomocy Społecznej).
- 3) Wychowawca oraz Pedagog szkolny inicjują rozmowę z rodzicami na terenie szkoły, ukierunkowaną na konsekwencje zaniedbań ze strony rodziców.
- 4) Dyrektor szkoły, Pedagog, Psycholog, Wychowawca klasy (zobowiązani do dyskrecji) dokonują obserwacji dziecka (minimalny okres to 1 miesiąc).
- 5) W przypadku zaobserwowania zaniedbań zagrażających zdrowiu fizycznemu i psychicznemu dziecka, Dyrektor szkoły kieruje sprawę do Sądu Rodzinnego.

#### **IV Postanowienia końcowe**

- 1) Przypadki niewymienione w niniejszych Procedurach, nauczyciel lub inny pracownik szkoły zobowiązany jest zgłosić Dyrektorowi szkoły, który decyduje o dalszym postępowaniu.
- 2) Dyrektor szkoły zapewni dostęp do treści niniejszego dokumentu wszystkim nauczycielom, pracownikom administracyjnym, uczniom i rodzicom.